

I hope everyone that is reading this is having a really good day. And if you are not, just know that in every new minute that passes you have an opportunity to change that.

Nadam se da svi koji ovo čitaju imaju zaista lep dan. Ako nemate, znajte da u svakom minutu koji prođe, leži prilika da to promenite...

Gillian Anderson, britanska glumica

COST ACTION STORY VOL.1

iliti kako sam spoznao sebe kroz jedan od razvojnih programa EU...

Gilian je jedna od mojih najomiljenijih pozorišnih i TV glumica svih vremena i ne samo zbog Dosijea X u kom se proslavila kao agentica Scully...no, ovaj tekst nije o mojim "the best of", nego o nekim mojim iskustvima sa COST projekata i razmenama, refleksijama na iste i mogućim smernicama, informacijama i preporukama koje mogu da podelim sa Inno fanovima. Izjavu jednu od mojih najomiljenijih glumica sam uzeo kao prikladni uvod u moju priču, priču ličnog i profesionalnog razvoja do danas kroz COST projekte, te molim sve čitaoce/teljke da je imaju na umu sve vreme. Na žalost, ograničen legitimnim propozicijama Inno Agencije za pisanje tekstova, trudiću se da budem fokusiran na refleksije i informacije koje će biti od koristi svima, pogotovo mladima koji bi započeli ili započinju karijeru u nauci...

Pre COST ACTION-a: par preporuka...

A nekad prosto zaboravim i na manire. Zovem se Branislav Trudić i više od 5 godina sam istraživač-saradnik u oblasti biotehničkih nauka u Novom Sadu. Tokom moje kratke i relativno uspešne karijere istraživača koja i dalje traje, uspeo sam svake godine da provedem između 1-2 meseca u više zemalja EU radi istraživanja i usavršavanja. Zvuči jednostavno, iz ove perspektive sad već i jeste tako, ali da bih stigao do te tačke samostalnosti sam morao naučiti i savladati razne kompetence. Pored toga što ću pisati o mojim profesionalnim inostranim iskustvima, podeliću i one preporuke u vezi sa veštinama i znanjima koje smatram da su važne da bi jedna mlada osoba na početku svoje istraživačke karijere trebalo da ima i da ih razvija od samog početka. Prva od njih je da budete otvoreno radoznali, da se ne bojite da pitate, da saznajete i da vas nije blam što nešto ne znate. Onog momenta kada se dovoljno osnažite u tome, nećete imati ličnih prepreka ka tome da postanete najbolji u svom poslu ili oblasti. Tada ste dali sebi dovoljno prostora da se razvijate, menjate, poboljšavate, unapređujete sve, pogotovo vaše stručne kompetence. Kompetence su sistem različitih znanja, veština i sposobnosti koje jedna osoba tokom svog života stiče. Kompetence koje smatram važnim da svaka osoba ima i da ih uči tokom svoje karijere jesu: asertivna komunikacija i javno prezentovanje, pregovaranje, kritičko razmišljanje, strateško planiranje, razvoj i doprinos zajednici, učenje o učenju, socijalno obrazovanje i emotivna pismenost, digitalna i medijska pismenost, upravljanje sobom i svojom karijerom, vremenom, informacijama, finansijama, projektima i na kraju-timovima. Međutim, to nije naravno kraj. EU je razvila princip Life Long Learning (Celoživotnog učenja) koji iza sebe nosi 8 najvažnijih celoživotnih kompetenci, među kojima se i nalaze ove koje sam prethodno naveo. Više o njima možete pronaći na <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:c11090>. Pored toga što je u velikom konsultativnom procesu EU kreirala sistem takvih kompetenci, one služe kao konstruktivna matrica da se reflektujemo na naše kompetence tokom života, kako bismo iznova proveravali koliko smo suštinski konkurentni na tržištu rada i koliko zaista znamo i umemo, a u skladu sa dinamikom promena koje se dešavaju kako na lokalnom, tako i na globalnom nivou. Sve kompetence su razrađene, važne. Naravno nekome određena znanja i oblasti bolje idu, na nekima se duže radi, ali

sve je savladivo kada ste dovoljno otvoreni, radoznali i motivisani za rad na sebi. Ja sam živi dokaz za to, jer u svojoj 31. godini spreman sam da naučim određene stvari iz matematike koje nisam naučio (iz raznih samo meni poznatih razloga) u srednjoj školi. Neka vas ne bude stid zbog toga, već samo zgrabite sve prilike za učenje i razvoj koje vam se pružaju i pritom nemojte zaboraviti da date i svoj doprinos lokalnoj zajednici kroz multplikaciju naučenog, ili kroz volonterizam, aktivizam, humanitarni rad i sl.

JA U COST ACTION PROGRAM-U

Do sada sam preko COST ACTION programa i njegovih projekata bio na kratkim istraživačkim misijama u istraživačkim institucijama u Francuskoj (INRA Bordeaux, Pierroton, Francuska, skoro 2 puna meseca 2013; IBBR, Firenca, Italija, 39 dana, 2014), letnjoj trening školi iz bioinformatike (Palencia, Španija, 6 dana, 2015) i na nekoliko sastanaka kao član radnih grupa od 2012. godine do danas (Španija, Francuska, Portugal, Rumunija). Pored ovih međunarodnih iskustava, bio sam još na nekoliko istraživačkih misija i poseta preko FP7 i TEMPUS projekata i drugih programa EU.

Da biste otišli na kratkoročno usavršavanje i/ili istraživački boravak u inostranstvo (čitajte: u zemlje Evrope i partnerske zemlje, u zavisnosti od programa na koj aplicirate), neophodno je da budete dovoljno sigurni i/ili samostalni u procesu apliciranja za takve prilike. Ja u početku nisam bio sam u tome i imao sam podršku starijih kolega/inica koji su prošli isto i/ili slično, te želim ovim putem da vas motivišem da budete uporni u svojoj želji i ambiciji da aplicirate za određeni kratkoročni program koji ste odabrali i doooooobro se raspitate o njemu i formirate studiozno sve korake koji su vam neophodni da biste poslali konkurentnu aplikaciju. Najviše iskustva imam u odobrenim kratkoročnim projektima na pan-EU program koji se zove COST ACTIONS (u daljem tekstu: COST AKCIJE). COST AKCIJE (http://www.cost.eu/COST_Actions) su veliki kolaborativni projekti koje čine veliki istraživačko-partnerski konzorcijumi nekoliko desetina istraživačkih institucija, inženjerskih firmi i fakulteta iz cele Evrope i partnerskih zemalja van Evrope (zato se i zove pan-Evropski program). Odlična stvarko dovakvih projekata je ste ako je vaša Institucija član tog kolaborativnog konzorcijuma, vi možete imati i druge benefite kao što je priustvovanje velikim sastancima istraživača/ica i istraživačkih timova koji se dešavaju po nekoliko dana u nekoj od partnerskih Institucija i biti vrlo u trendu sa tekućim istraživanjima u svojoj oblasti. To je odlična prilika za mlađe istraživače/ice da se umreže sa drugim, starijim istraživačima/icama, čuju nova otkrića i rezultate u oblasti, diskutuju sa drugima o tome, nauče gomilu novih stvari i na kraju, nađu dobru istraživačku instituciju koja bi mogla da ih primi na tzv. STSM (eng. Short term scientific missions-Kratkoročne naučne misije). Mogućnost da odete između 5 dana i tri meseca u drugu, vrlo modern i razvijenu istraživačku insituciju u Evropi i van nje (izgradio sam partnerstvo sa laboratorijom u Južnoj Africi, tako da je moguće otići i tamo) je fenomenalna prilika da ovladate novim, modernism metodama, tehnikama, znanjima, da naučite da pristupite svojoj problematici iz novog, drugačijeg ugla, uradite deo svoje doktorske disertacije, ako ne i celu! Benefiti za profesionalni razvoj su ogromni, kao i za lični, socijalni- provedete vreme u drugoj zemlji, naučite osnove jezika, kako funkcioniše druga zajednica, kultura, steknete samopouzdanje za samostalan život daleko od kuće! Jedan od najvećih benefita za mene posle nekoliko uspešno urađenih STSM je samospoznaja granica, dekonstruisanje istih, predrasuda, kao i refleksija na sopstveno znanje i povezivanje teorije sa praktičnim!

COST ACTION, part 2: idemo još malo dalje...

Kvakica kod ovih istraživačkih boravka jeste prvo što sami (ili vaša institucija na kojoj ste zaposleni, to je još bolje) morate snositi troškove za boravak. Troškove istraživanja snosi institucija domaćini istraživači/ice koji vas prime na boravak preko COST STSM-ova, obično vrlo dobro znaju šta

se i od koga očekuje. Tako da o troškovima istraživanja ne bi trebalo da brinete, dok za troškove za život i stan morate da se snađete. Svi troškovi će vam biti refundirani do poslednjeg dinara/evra (ne kad i više) posle uspešno završenog istraživanja i to najčešće podrazumeva slanje izveštaja koji pišete vi i posebno vaš supervizor/ka domaćin/ka. Postoji i procedura za tzv. cost reimbursement koji je veoma jednostavan, te zajedno sa ova dva izveštaja sve neophodne papire šaljete tzv. STSM Coordinator ili Chair-u COST akcije (osobi koja koordinira aplikacije za kratke naučne misije ili je glavna za ceo COST projekat). Procedura za apliciranje je prilično jednostavna i sve papire možete nabaviti, srediti i napisati za nedelju dana. Sve dokumente šaljete online, gore navedenim licima, a interna komisija za najviše mesec dana (obično je brže) donosi odluku o vašem projektu. UVEK, AKO SE ODLUČITE NA APLICIRANJE ZA STSM COST AKCIJU, DOBRO SE INFORMIŠITE O SVIM PROPOZICIJAMA KONKURISANJA NA ZVANIČNOM WEB SAJTU VAŠE COST AKCIJE OD INTERESA!! Svaki COST ACTION projekat ima svoju dinamiku objavljivanja STSM poziva kojih može biti i po nekoliko puta godišnje, u zavisnosti od raspoloživih sredstava na akciji. Postoje izvesne razlike u propozicijama od COST projekta do COST projekta, iz moje perspective su male, ali i dovoljne da ne prođete tehnički ukoliko ne ispoštujete procedure do kraja. Preporučujem da se odvažite na apliciranje za učešće na COST ACTION projektima i na njihovim pozivima za STSM ili letnje škole, jer su proceduralno jednostavne, a iskustvo koje se stekne ogromno i kontakti izuzetno vredni! Budite baš VI prvi iz vaše istraživačke institucije koji će se odvažiti na taj korak, pa i uključiti vašu instituciju u taj COST projekat i pružiti svojim kolegama/koleginicama benefite tog učešća. To je jedna od dobrih strana COST ACTION projekata, i vaša institucija može da se direktno uključi u rad kroz projektni konzorcijum i predstavnici/ce institucije idu na redovne sastanke akcije i druga događanja! Letnje škole su kratkoročni profesionalni trening kursevi koji traju između 3-14 dana, gde se pozivaju mlađi istraživači/ice sa odbranjenom doktorskom disertacijom, ali i studenti/tkinje doktorskih studija da se prijave i uče o konkretnim veštinama i znanjima iz određenih celina i/ili oblasti koje su pokrivene COST ACTION projektom. Još jedan savet- u koliko nijedna institucija iz Srbije ili vaše zemlje gde radite, nije na listi partnerskih institucija-konzorcijuma COST AKCIJE, pišite Chair-u da proverite da li je ikako moguće da vi kao predstavnik/ca vaše institucije ili baš vaša institucija budete članiste! Neki COST ACTION projekti su osmišljeni i sa dobrim razlogom za određene zemlje, te postoji mogućnost da se jednostavno ne uklapate u strukturu ideje zbog geografske pripadnosti i to je legitimno. To ne znači da treba da odustanete od portage za odgovarajućim COST ACTION projektom i postanete deo njega na neki od navedenih načina! Ono što lično priželjkujem jeste da istraživačke institucije i fakulteti iz Srbije postanu malo više vodeće institucije COST ACTION projekata, te postanemo prepoznatljiviji kao dobri i organizovani domaćini sa solidnom ponudom i interesom za razvoj i umrežavanje.

Umesto kraja...

Ukoliko želite više da saznate o samim COST ACTION projektima (možete posetiti sajt http://www.cost.eu/COST_Actions) ili ako želite razgovarati više o mojim iskustvima usavršavanja u inostranstvu, možete zakazati besplatne konsultacije preko e mail-a brauxsimple28@gmail.com u vezi sa apliciranjem na dati program.

Puno sreće u vašoj karijeri, saznanjima, promenama, istraživanju sebe i sveta i nemojte zaboraviti da se na tom putu pomalo i-zabavite!

*Branislav Trudić
Tekst lektorisala: Bojana Delić*